

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben, vidéken:
 1 óra 2 K | 1 óra 2-50 K
 1 évre 24 K | 1 évre 30 K

Szerkesztőség és Kiadói Iroda: Szent István-tér 1. Telefon 208.
 Felelős szerkesztő: Hajós József.

Mit tanít a radikális (anyagolvi) feminizmus?

Szemelvények Charlotte Gilman Perkins nagyhírű munkájából: „A nő gazdasági helyzete”-ből. Fordította: Schwimmer Rózsa, átnézte Glücklich Vilma, a Feministák Egyesületének pesti szociális tantályának előadta és ismertette: Pogány Margit.

8. oldal: Az embert mint külön állatfajt tekintve látjuk, hogy reá nézve is elsősorban a gazdasági, azaz táplálkozásfelelősségeknek gyakorolnak befolyást, mint az összes állatfajok.

11. oldal: Mi vagyunk az egyetlen állatfaj, melynél a nő táplálkozás tekintetében a férfőtől függ (t. i. a házasságban). Sokan azt vélik, hogy ez a viszony a többi állatnál is megvan, de ez nem áll. Egyetlenegy esetben sem tartja el a him életfosszigián a nőstényt (csak az emberi „faj”-nál van ez így a házasságban.)

54. oldal: Az ősemberek hím és nőstény állatok voltak, mint más állatok. Vad, erős, élénk állatok voltak.

262. oldal: Amit erkölcsi értékek nevezünk, az bizonyos tekintetben az állatok erkölcsi viszonylagos felismerése. Egyéni etiká nem létezik. Az ember magában csak állat.

265. oldal: Nemcsak a mi fajunkban, hanem minden más fajban is az állatok jónak és rosszának, ami hasznunkra van.

268. oldal: A normális szülők, séglettel és a kezdetleges maradványok közt folytonos harc dúl. Ez az, ami lelkiismeretünk felbérése óta állandóan marcangolja és a mit „a jó és rossz közötti harcnak” nevezünk.

269. oldal: Az állati egyén fennmaradt ösztöneit egytíttvéve „ördögnek” nevezték el könyved, dramatisáló, személyesítő hajlamunknak megfelelőleg. Sa ját testünket és természetünket általában a „gonosz” egy részének tartottuk: „a világ, a test és az ördög.”

A fordító szerint „világosabban és tárgyilagosaabban még senki sem gondolta végig a nőmozgalom problémáját”, mint Gilman Perkins, ezen könyvében. De hát miért kell a gazdasági viszonyoktól függő embernek egyáltalán állatnak lennie?

Átgondolta-e a radikális feminizmus, mit tegye a nő emberből, mikor azt mondja, hogy egyéni erkölcsi nincs (l. 162. old. id.), hogy amit erkölcsinek nevezünk, az csak hasznossági szempont (l. 265. old. id.)?

Átgondolta-e a radikális feminizmus, mi az ember, ha kiölti-

ják az egyetlen pislogó világségőt, mely még hite elvesztése után is vezetője marad a jó felé, t. i. a lelkiismeret, mely szerinte a régi és a mostani állapot szükségletei közt levő különbség csupán?

Lelekiségünk, szellemi öntudatunk nevében tiltakozunk olyan irányzatok ellen, melyek minket állatokká akarnak alácsontítani.

Mi nem vagyunk a száraz falevél sorsára, melynek szabadsága van arra, hogy akár sárba hulljon: minket a kötött csillag pályák inspirálnak, hol nem az állatvilág alacsony zónája alatt bolygunk, hanem a lelkiiség öntudatának, az erkölcsi szabadságának, az Isten-gyermekségnek, örök elvesztésünk (zárhatatlanság) vagy örök érvényesülésünk (fűvösség) gondjának, örök-célok gondolatának szféráiban térünk vissza Ahhoz, kitől kiindultunk.

Nekünk a radikális feminista modern boldogombánál sokkal inkább imponálnak a női erények virágai, még akkor is, ha azok régi mintáknak látszanak. Mi azt valljuk, amit Prohászka püspökünk most vasárnap a fővárosban az Országos Nőszépítő Egyesület felszabados jubileuma alkalmából tartott közgyűlésen beszédében így feje-

zött ki: „Az egyesület alapítói a múlt század nagyszónyjait nem indultak valami egészen új női típusnak és eszmének keresésére. Ők nem voltak radikális feministák, hanem feminák, nők a szónak legnemesebb értelmében. Ők nem akartak nevelni csak eladó leányokat, akiknek az eladás a sorsuk, sem csak babákat, babákat, akik a szépséget az ifjúsággal összetévesztik, sem csak olyanokat, akik a testi szépséget tartják mindenképp előt fontosnak, vagy az arc és bőr fehérségével dicsekszenek, hanem ők a belső szépséget keresték s a magyar nőt műveltek, lelkiileg szépek és életrevalónak akarták nevelni.

Ők az igazi műveltséget a lelkiükben keresték, mert az igazi műveltség a fenségesség tisztelete, a jószágunk a megőrzése, amelyet szavakkal kifejezni nem lehet... Ok leányokat a családnak s így közvetve a hazának nevelték, mert otthon nélkül nincs vallás és nincs baka... Majd valóságára és az otthon és haza szeretetével buzdította a növendékeit, végül Istenhez fohászokodott, hogy adjon a hazának erőt, magyar asszonyokat, a jövő nemzedékének a multhoz méltó nevelése és a haza boldogulása érdekében.

A város rendkívüli közgyűlése

a villanygyár ügyében szerdán délután volt a polgármester elnöke mellett. A városatyák nagyon mérsékelt számmal jelentek meg. Kisteleki Károly dr. és Szegő Miklós dr. előadók ismertették a Phoebusszal való kiegyezés részleteit. A kiküldött tek és a villanygyár által kötött megállapodásokat a közgyűlés 25 szavazattal elfogadta. 6 városlátó elnöke szavazott. A javaslat mellett szólt fel: Nagy Ignác, László Pál és Lóvi Károly. Ellene szálltak fel, illetve a javaslat ellen szavaztak: Holly, Gerő, Szabadi, Berweller, Say, és Péntes bizottsági tagok.

A megegyezés révén — miat már megirtuk — a régebbi fogvasztásért 80 százalék, az újabbért pedig 50 százalék több letet kap a villanygyár; vagyis az áramot ezután 6 fillér helyett 9 fillérért kapjuk. Viszont azonban éjjel-nappal állandóan fogunk áramot kapni és ezzel kapcsolatban állandó vízvezeték-üzem is lesz a város közönségének rendelkezésére. Ezek az előnyök mindenesetre megírják az áram felemelt egységárának ráfizetését.

Megtérítik a város hadi kiadásait.

A honvédelmi miniszter leiratot intézett ma a városi hatóságokhoz a hadiszolgáltatásokról szóló törvény alapján eljárt bizottságok költségének fedezése és elszámolása tárgyában.

A leirat szerint a bizottságok ban működő tisztviselők, jegyzőkönyvvezetők és esetleg egyéb segédszemélyzet költsége a honvédelmi tárcából fognak megtéríttetni. A bizottságoknak nem tisztviselő tagjai az eljárásukkal kapcsolatban felmerült utazási költségeik és ételmezei költségeik felszámítására jogosultak, e költségek is a honvédelmi tárcából fognak megtéríttetni. A bizottsági eljárásnál közreműködő szakértő díjazása a közös hadügyi tárcát terheli.

A bizottságok dologi kiadásai, nevezetesen hirdetmények, nyomtatványok, irodaszerek és hasonló költségei, valamint az átvett helyiségek bére, fűtési, világítási, takarítási költségek a honvédelmi tárcából fogna megtéríttetni.

E rendelkezések alkalmazást nyernek mindazon költségekre, melyek a mozgósítás kezdetétől felmerültek. Az erről szóló elszámolásokat megtérítés végett a honvédelmi miniszterhez kell felterjeszteni.

HIREK.

— Személyi hír. Ivády Béla miniszteri tanácsos a mai napon ideérkezett, hogy a székesfehérvári rekvirálásról részletesebb tájékoztatást szerezzen.

— Belrátság a főreáliskolában. A helybeli áll. főreáliskola igazgatója közli, hogy az intézet első osztályába már e hó 25 és 26. napján be lehet iratni ugy idevaló, mint vidéki tanulókat. Elsősorban a 9-10 éves, jó előmenetelt helybeli tanulókat számíthatnak fölvetelre, az idősebb és gyengébb tanulókat csak a szeptemberi beirattásoknál kerülhetnek sorra. A beirattási díj 22 korona és be kell mutatni a legutóbbi iskolai bizonyítványt, himnizációs és születési bizonyítványt is.

— A Központi Sajtóvállalat Rt. alakuló közgyűlése. Elérkezett a keresztény Magyarországi nagy sajtómozgalmának egyik fontos dátumához, a Központi Sajtóvállalat Részvénytársaság megalakításához. Nyugodt állatiz milliós részvényjegyzés történt, ami háromszorosan feltöltötte az eredetileg tervezett 3 millió alapítók, tehát a vállalkozás az egész keresztény Magyarországot lelkes támogatásával találkozott. Az alakuló közgyűlés június hó 12-én délután 5 órakor lesz a régi országban (VIII. Főherceg Sándor utcán) nagyteremben. Az alakuló közgyűlés ünnepes körlet között lesz, kiváló sajtóemberek fognak beszélni, a közgyűlésen csak a meghívottak vehetnek részt és csak ők szavazhatnak. A meghívottak az alapítók nevében dr. herceg Bathányi-Stratmann László, dr. gróf Károlyi József és dr. Angyal Pál küldték szót. Értesülések szerint Győr, Sopron, Moson- és Komárommegyeiek is képviselnek sajtó képviselőket.

— Több vonatot kapunk! Junius 8-tól (szombat) kezdve a Budapest-Nagykarizta közti 209 és 210 es személyvonatok közlekedni fognak. A 209-es vonat d. u. 2 óra 8 perckor érkezik Fehérvárra, indul 2 óra 59 perckor, Budapestre érkezik 5 óra 45 perckor.

A 210-es vonat Budapest DV. indul d. u. 2 óra 5 perckor, Fehérvárra érkezik 4 óra 44 perckor és tovább 5 óra 8 perckor indul.

Lapunk mai száma papiroshány miatt 2 oldal.

Egyes szám ára 8 fillér.

— Az új ruharendelet. Szerény József kereskedelmi miniszter elkészült a ruházati cikkek szabályozásáról szóló rendelettel, amely legközelebb megjelenik. A rendelet abból indul ki, hogy mindazok a kereskedők és szabóiparosok, akik ruházati cikkek birtokában vannak, tartoznak azokat a Népruházati Bizottságnál sürgősen bejelenteni. A rendelet szerint minden ruházati cikk, különösen szővelők és kötött felső és alsórúha, még a papirosruha is, bejelentési kötelezettség alá esik. A közönség a rendeletet szerint csupán ruhajegy ellenében kaphat ruházati cikket. Kétféle jegy típus lesz. Egyiket a Népruházati bizottság adja ki vagyontalanok részére, akik a jegy ellenében olcsó ruhát kapnak. A másik jegyre a szabadforgalomban lévő ruházati cikkekkel fogunk ruhát kiutalni. E célra ruhahivatalokat állítanak fel az egyes törvényhatóságok területén. Az eladási ár megállapítása tekintetében a miniszter még nem döntött.

— Az alkalmazotti büne. Schnetzer Nándor Szőgyény. Marich utcai üveg és porcellánkereskedő feljelentést tett a rendőrségen, hogy f. évi január 1-től április 1-ig üzletéből és raktárából meg nem állapítható értékességben nagymennyiségű árut tulajdonítottak el. A rendőrség széleskörű nyomozása a téltelt Varjas Lujza Iskola u. 20. szám alatti lakos személyében derítette ki, aki Schnetzer ügyében 2 és fél évig börtönlány minőségben volt alkalmazva. Varjas Lujza beismerte, hogy úgy az üzletből, de különösen Schnetzernek Megyeház-utca 13. sz. alatt lévő raktárából rendszeresen és tömegesen hordta el az árucikkeket. A rendőrség Varjas Lujza lakásán 1160 70 K értékű, Tomas Józsefné Megyeház-utca 13. és Simon-Sándorné Alsókirálysor 17. sz. alatti lakosoknál pedig ugyancsak ellopásokból származó nagymennyiségű árucikkeket talált és foglalt le. A lefoglalt áruk összes értéke 1519 10 K. A hülsen alkalmazott ellen a rendőrség az ügyességben meglette a büntető feljelentést.

— Drágább lesz a petróleum. A nyersolaj vasúli fuvarpótlékának fölemelése folyván a petróleum ára növekedett. A kiskereskedelmi ár 1918 június 3-tól kezdődően kilónként nyolcvankét fillér, literenként hetven fillér; ennél többet kiskereskedőknek felszámítani nem szabad.

— A hazárdjáték ellen. Az egyre terjedő hazárdjáték meggátolása a belügyminiszter megbízásából rendelet készül, a melyet legközelebb nyilvánosságra hoznak. Ez a rendelet a bakkarát és a sment tiltott hazárdjátéknak mondja, a mi semmiféle kaszinóban és társaskörben nem szabad játszani.

— Adomány az Ipariskola növendékeinek. Langraf Lajos bőrnagykereskedő a városi ipariskola igazgatójához, tisztelettel megköszönve a tanulóknak jutalmazása céljából 100 koronát küldött.

— Az Oltáregyesület szent miséje e hó 9-én, vasárnap reggel lesz a szeminárium-téplomban. Délután 5 órakor ugyanott szent beszéd és litánia lesz.

— Mit kapunk az új termésből. A gazdaszövetség, a Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja írja: Az új termésrendelet még nem látott napvilágot és így idejében van még, hogy a gazdák felemeljék szavukat: adják meg a termelőknek a mindennapi kenyeret. Ezen fordult meg az egész természetét sikere. Próbálja meg egyszer az állam és annyi kenyeret adjon a földművelőknek, amennyiből az jól is lakik. Meg fogják látni, hogy többet kap a közélelmelés is, sőt, makszimált iparcikkekért cserébe meg az osztrák hadsereg is kap tőle. De ehhez nem elég 10, még 15 kilós fejadag, sőt a nehéz munka hónapjaiban a 18 kiló se elég. Ennél többet kell visszakapni a termelő kezén. Számításokat tettünk, mely szerint alig 3—4 millió mérőmáza különbözővető van szó, ha a földművelők fejadagját jelentékenyen felemelik az új termésből.

— Tilos a gyümölcsből szeszt készíteni. A hivatalos lap legutóbbi száma rendeletet közöl, mely szerint a fai-szeder (eper), boróka és szilva kivételével, minden másnemű gyümölcsöt, továbbá minden másnemű gyümölcsök hulladékait, végül bármilyen gyümölcskészítményt, gyümölcszirt, gyümölcskonzerveket, gyümölcsbort stb. szesztermelésre felhasználni tilos. Szilva feldolgozására létesült központi szeszfőzők, mint hogy a felállításukra adott engedély értelmében szilvaiz készítésével és szilvaszalással is kötelesek foglalkozni, az általuk átvett nyári szilvamennyiségnek legalább 10 százalékát az általuk átvett őszi szilvamennyiségnek pedig legalább 35 százalékát kötelesek izkésítésre és szilvaszálásra fordítani.

— Tyuklopás. Az éjszaka Kiss János Palotai utcai vendéglőst üzemeltető vendéglőstestület udvaron levő őlből 8 darab tyukot és egy hat hónapos malacot loplák. A kár megheladja az 500 koronát. Kiss feljelentésére a rendőrség a tolvajok után erélyes nyomozást indított.

— Az igazság dladala. Egy Galiciából Budapestre szakadt hadseregszállítónak póre volt Szabadkán. A tárgyalás után Szabadkai ügyvéde ezt táviralozte neki:

— Győzött az igazság!

Mire a Chájin Lebovics azt télegrafálta vissza:

— Azonnal felebbezni!

— Uj bankjegyek lesznek. Az Osztrák Magyar Banknál kísérletek folynak egyes bankjegyek új rajzával, és nyomásával, mert ismét nagyon sok hamisított bankjegyek vannak forgalomban. Azt a régebbi tervet, hogy 5 koroás bankjegyeket fognak kibocsátani, legközelebb megvalósítják, mert az előkészületek már előrehaladott stádiumban vannak.

— Adomány. Fekete Géza mozgóképszínháztulajdonos a Vörös kereszt javára lapunk útján 100 koronát adományozott.

— Hadialbum. A Hindenburg nevét viselő cs. és kir. 69 gy. e. dicső harcainak és elesett hősei emlékére szerkesztett Hadialbum nemsokára megjelen. A mű ára füve 35 korona. Diszkladásban 45 K. Bolti ára 60 kor. és 60 kor. Megren delhető a Hadialbum szerkesztőségénél Pilsen. A tiszta jövedelmet az ezred özevegy és árvalap javára fordítják.

— Sajtókérdés — életkérdés — címmel okosan megirt füzet jelent meg a napokban P. Matoska J. Tibor tollából. A füzet lelkesedéssel tárgyalja a sajtókérdés nagy társadalmi jelentőségét a következő címek alatt: A sajtó hatalmi jelentősége, Szellemi méreg. Az ifjuság és a sajtó. Irodalmi méregkeverék. Munkaprogramm. Még egy gondolat. Függelek. Mindenki rész egy befejezett egységes szónokli mű. A füzet ára 1 korona, kapható Kolozsvárott, a szentferencndi kolostorban.

Köhögés ellen kitűnően bevált háziszer a Störk-pasztila. Egy doboz ára 1.50 korona. Kapható: Szűts Róbert Károly király-téri gyógyszerárban. — Tégelyben adandó szerekhez tégelyhiány miatt a tégelyeket tessék magunkkal hozni. Kempis Tamás világhírű könyveskeze kapható Horváthné és Rónainé papirkereskedésében. — Ugyanott kapható Szalézi sz. Ferenc Philothéa-ja.

Mozi.

— Tavaszi vihar. A Star-filmek egyik legszebbikét hozza péntek, szombat és vasárnap az Uránia. Ebben a drámában Corllyh Miramint, Adienne, pajkos csintalan ságával és Rónai Alce mint csendes és mélyérzésű leány remekelnek. Maga a dráma felépítése és a magyar színeszek Olt, Fenyő, Békei, Kurd kitűnő játéka elsőrendű élvezetet nyújtanak.

— Az Apolló igazgatósága közli: A bécsi udvari opera balettkára az Apollóban. Az Apolló színház péntek, szombat és vasárnapi szenzációs ujdonsága „A tékozló” c. nagyhatású 5 felvonásos mesejáték lesz, melynek különös érdekességet kölcsönöz, hogy abban a bécsi udvari opera teljes balettkára is szerepel, míg a főszerepeket a legkiválóbb bécsi színművészek: Klitsch Vilmos és Merchal Mária, Liane Haid játszószék. A gyönyörű balettfilm, mely óriási sikert aratott úgy Bécsben, mint Budapesten, bizonyára nálunk is osztatlan tetszésben fog részesülni. Előadások köznapokon 7, és 9 órákor, vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor. Rendes helyárak.

APRÓHIRDETÉSEK.

Apróhirdetésekről 10 szőlő 1.50 kor., azonnalfül minden szőrt 10 fillér fizetendő. Kétmázsára való széna eladó. Alsó-Királysor 9.

Egy hasas sertés eladó. Széchenyi-utca 51.

Szép helyen egy kisebb házak telek eladó. Tudakozódní: Zrinyi-utca 14.

Eladó egy teljesen új erős deszka házikó. Megtekinthető Árpád-utca 14. d. u. 4-től 5-ig.

Órhalomhegyen egy szálló természetesen együtt szabadkészből eladó. Tudakozni Széchenyi-u. 162.

Eladó egy majdnem teljesen új 1500×1000 milliméter nagyságú takaréktűzhely. Pálya-utca 12.

Nagyszerű újítás; leány és gyermekföltételek a legskirűltheben készülnek VIRAG műtermében Rákóczi utca 5. szollid egységes árak. Telefon. 334.

Uránia-színház

Péntek, szombat és vasárnap, június hó 7, 8 és 9 én:

Tavaszi vihar

Szalón dráma 4 felv.

Pótkép: Tavaszi a Budapesti állatkertben.

Előadások: 7 és 9 órákor. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor. Rendes helyárak.

Mézét minden

mennyiségben vesszék a legmagasabb árral, az ajánlatot kér:

Klein Béla,
Lovasberény,
(Fejér-megye.)

Apolló-színház.

Péntek, szombat és vasárnap, június 7, 8 és 9 én:

A bécsi Hofoper teljes balettkarának közreműködésével:

A tékozló

Mesejáték 5 felvonásban.

Főszereplők: Marechal Mária, Liane Haid, Klitsch Vilmos.

Előadások 7 és 9 órákor. Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órákor.

Az „APOLLÓ-SZÍNHÁZ”
péntek, szombat és vasárnap
szenzációs bemutatója:

A bécsi Hofoper teljes balettkarának közreműködésével:

A TÉKOZLÓ

Mesejáték 5 felvonásban Raymund Ferdinánd drámája nyomán.
Főszereplők: Marschal Mária, Liane Haid, Klitsch Vilmos.

Nyomta Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvár.